

ANNA KARENINA
LEVS TOLSTOJS

АННА КАРЕНИНА

ЛЕВ НИКОЛАЕВИЧ ТОЛСТОЙ

ANNA KARENINA

LEVS TOLSTOJS

No krievu valodas tulkojis
Jūlijs Vanags

821.161.1-31

To 335

Лев Николаевич Толстой

АННА КАРЕНИНА

Vāka dizaina autors **Arnis Kilbloks**

Vākam izmantots attēls © fotolia.com by TAOZHU GONG

Лев Толстой

АННА КАРЕНИНА

Apgāds Zvaigzne ABC, SIA,
K. Valdemāra ielā 6, Rīgā, LV-1010.

Red. nr. T-695.

Jelgavas tipogrāfija

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā. Saskaņā ar Autortiesību likuma 69.1 pantu persona ir arī mantiski atbildīga par visiem zaudējumiem un morālo kaitējumu, kuru tā radījusi ar autortiesību pārkāpšanu.

© Tulkojums latviešu valodā, Jūlijs Vanags

© Izdevums latviešu valodā, Apgāds Zvaigzne ABC, 2021

ISBN 978-9934-0-9196-4

Man pieder atriebšana, un es sodīšu

PIRMĀ DAĻA

I

Visas laimīgās ģimenes ir līdzīgas cita citai, katra nelaimīgā ģimene ir nelaimīga savā veidā.

Oblonsku namā viss sagriezās jucekļi. Sieva uzzināja, ka vīram bijis sakars ar mājās dzīvojušo francūzieti – bērnu audzinātāju, un paziņoja, ka nespējot vairs dzīvot ar vīru zem viena jumta. Šāds stāvoklis turpinājās jau trešo dienu, un to mocoši izjuta gan paši laulātie, gan visi ģimenes locekļi, gan nama kalpotāji. Visi ģimenes locekļi un nama kalpotāji juta, ka viņu kopdzīvei nav jēgas, ka jebkurā iebraucamajā vietā nejauši sastapušies ļaudis savstarpēji ir vairāk saistīti nekā viņi, Oblonsku ģimenes locekļi un kalpotāji. Sieva nenāca ārā no savām istabām; vīrs jau trešo dienu nerādījās mājās. Bērni skraidīja pa visu māju kā pamesti; angliete saķīdojās ar saimnieci un uzrakstīja draudzenei zīmīti, kurā lūdza salūkot viņai jaunu darba vietu; pavārs aizgāja no mājas jau vakar pusdienas laikā; saimes virēja un kučieris lūdza aprēķinu.

Trešajā dienā pēc ķildas kņazs Stepans Arkadjičs Oblonskis – sabiedrībā iedēvēts par Stivu – parastā stundā, pulksten astoņos rītā, pamodās nevis sievas guļamistabā, bet savā kabinetā uz safjānādas dīvāna. Viņš pagrieza savu pilnīgo, lutināto augumu dīvāna atsperēs uz otra sāna, it kā gribēdams atkal uz ilgu laiku iemigt, cieši apskāva spilvenu un pieglaua pie tā vaigu, bet tad pēkšņi uztrūkās guļvietā sēdus un atvēra acis.

“Jā, jā, kā tas bija?” viņš domāja, atcerēdamies sapni. “Jā, kā gan tas bija? Jā! Alabins rikoja pusdienas Darmštātē; nē, nevis Darmštate, bet kaut kas amerikānisks. Jā, bet tur Darmštate bija Amerikā. Jā, Alabins bija sarīkojis pusdienas uz stikla galdiem, jā – un galdi dziedāja: “*Il mio tesoro*”¹ – un pat ne “*Il mio tesoro*”, bet kaut ko vēl jaukāku, – un tur stāvēja dīvainas mazas karafītes, un tās karafītes reizē bija arī it kā sievietes,” viņš pūlējās atcerēties.

---

¹ Mans dārgumiņš.

Stepanam Arkadjičam jautri iemirdzējās acis, un smaidot viņš no-grima domās. “Jā, tas bija jauki, ļoti jauki. Tur bija vēl daudz kas brīnišķīgs, bet vārdos tas nav izsakāms, un nomodā to pat domās nav iespējams iztēlot.” Pamanījis gaismas svītru, kas iespīdēja gar vilnas aizkara malu, viņš jautri nocēla kājas no dīvāna, sataustīja ar tām sievas šūdinātās, ar zeltainu safjānu apdarinātās rīta kurpes (dzimšanas dienas dāvana pagājušajā gadā) un pēc veca – deviņi gadi ilga paraduma nepie-celdamies pastiepa roku uz to pusi, kur guļamistabā viņam karājās rīta svārki. Un te viņš pēkšņi attapās, ka neguļ vis sievas guļamistabā, bet kabinetā, atcerējās, kāpēc tā gadījies, un smaidis pazuda no viņa sejas, pierē ievilkās krunkas.

“Ai, ai, ai! Aa...” viņš idēja, atcerēdamies visu notikušo. Un viņa iztēlē atkal visos sīkumos atspoguļojās ķilda ar sievu, pašreizējais bez-izejas stāvoklis un vismocošāk – paša vainas apziņa.

“Jā! Viņa nepiedos un nevar piedot. Un visšausmīgākais ir tas, ka pie visa vainojams esmu es pats – jā, tieši vainojams, nevis vainīgs. Tā jau ir tā tragēdija,” viņš prātoja. “Ai, ai, ai!” viņš izmisis kunkstēja, atce-rēdamies tos iespaidus, kas viņu vissmagāk bija skāruši ķildas norisē.

Visnepatīkamākais bija pirmais brīdis, kad viņš, pārnācis no teātra jautrs un apmierināts, nesdams rokā milzīgu bumbieri sievai, neat-rada viņu viesistabā; sev par lielu izbrīnu viņš neatrada to arī kabinetā un beidzot ieraudzīja sievu guļamistabā ar nelaimīgo zīmīti rokā – ar zīmīti, kas visu bija atklājusi.

Viņa, šī mūžam noraizējusies un rūpestu pārņemtā, šī panaivā un aprobežotā Dollija, par kādu viņš to uzskatīja, nekustīgi sēdēja ar zīmīti rokā un ar šausmu, izmisuma un dusmu izteiksmi raudzījās viņā.

– Kas tas ir? Tas? – viņa jautāja, norādot uz zīmīti.

Un, atceroties šo brīdi, Stepanam Arkadjičam, kā tas bieži notiek, mocošs likās nevis pats notikums, bet gan atbilde, kādu viņš bija devis uz šiem sievas vārdiem.

Ar viņu šai mirklī notika tas, kas notiek ar cilvēkiem, kad tos negaid-dot pieķer kādā pārāk apkaunojošā nedarbā. Viņam neizdevās sataisīt savā sejā piemērotu izteiksmi tam stāvoklim, kādā viņš atradās sie-vas priekšā pēc pārkāpuma atklāšanas. Viņš būtu varējis apvainoties, noliegt, taisnoties, lūgt piedošanu, palikt pat vienaldzīgs – ikviena rīcība likās labāka par to, ko viņš bija darījis! Viņa seja gluži negribot (“Galvas smadzeņu refleksi,” Stepanam Arkadjičs nodomāja, jo viņam

patika fizioloģija) – gluži negribot pēkšņi bija izplūdusi ierastā labsirdīgā un tāpēc jo muļķīgā smaidā.

Šo muļķīgo smaidu viņš nevarēja sev piedot. Ieraudzījusi šo smaidu, Dollija nodrebēja kā fiziskās sāpēs, izkļiedza ar viņai piemītošu straujumu veselu virkni nežēlīgu vārdu un izskrēja no istabas. Kopš tā brīža viņa negribēja vīru ne redzēt.

“Pie visa vainīgs tas muļķīgais smaids,” Stepans Arkadjičs nodomāja.

“Bet ko gan lai dara? Ko lai dara?” izmisis viņš sev jautāja un nerada atbildes.

II

Stepans Arkadjičs attieksmē pret sevi bija patiess cilvēks. Viņš nespēja sevi mānīt, pārliecināt sevi, ka nožēlo izdarīto. Viņš nedomāja sākt tagad nožēlot, ka, būdams trīsdesmit četrus gadus vecs, glīts un iemīlīgs cilvēks, nav vairs iemilējies savā sievā, piecu dzīvu un divu mirušu bērnu mātē, tikai gadu jaunākā par viņu.

Viņš nožēloja tikai to, ka nav pratis pietiekami labi slēpt no sievas savu sakaru. Bet viņš izjuta, cik grūts ir viņa stāvoklis, un viņam bija žēl sievas, bērnu un pašam sevis. Var jau būt, ka viņš būtu pratis labāk slēpt no sievas savus grēkus, ja zinājis, ka šis atklājums sievu tā ietekmēs. Viņš nekad skaidri par šo jautājumu nebija domājis, bet kā pa miglu tam šķita, ka sieva sen nojauš viņa neuzticību, taču skatās uz to caur pirkstiem. Viņam pat šķita, ka sievai, kas bija novājējusi, vecīga, jau neskaista un ne ar ko neievērojama vienkārša sieviete, vienīgi laba bērnu māte, – ka viņai pēc visas taisnības jābūt lēnprātīgai un pacietīgai. Izrādījās pavisam pretēji.

“Ak šausmas! Ai-jai-jai, kādas šausmas!” Stepans Arkadjičs sevi atkārtoja un nespēja nekā izdomāt. “Un cik labi viss bija līdz tam brīdim, cik labi mēs dzīvojām! Viņa bija apmierināta, laimīga ar saviem bērniem, es viņu netraucēju nevienā lietā, ļāvu noņemties ar bērniem, ar saimniecību, kā vien viņai patika. Tiesa, nav labi, ka viņa bija audzinātāja mūsu mājā. Tas nav labi! Ir kaut kas triviāls, banāls, ja lakstojas ar paša bērnu audzinātāju. Bet kādu audzinātāju! (Viņš skaidri atcerējās

M-lle Roland melnās, šķelmīgās acis un smaidu.) Bet es taču neatļāvos sev neko tādu, kamēr viņa vēl bija mūsu mājā. Un ļaunākais ir tas, ka viņa jau... Gluži kā tīšām viss tā sagadās! Ai-jai-jai! Bet ko lai dara, ko gan lai dara?”

Atbildes nebija, izņemot to vispārējo atbildi, ko dod dzīve uz visiem sarežģītākajiem un neatrisināmākajiem jautājumiem. Šī atbilde skan: jāapmierinās ar to, ko sniedz šodiena, jāmēģina aizmirsties. Aizmirsties sapņos vairs nevar, vismaz līdz naktij vairs nevar atgriezties to dziesmu skaņās, ko dziedāja karafītes-sievietes; tātad jāaizmirstas dzīves sapnī.

“Gan jau tad redzēs,” Stepans Arkadjičs sev sacīja un piecēlies uzģērba pelēko rīta svārku ar gaišzilo zīda oderi, sametināja mezglā jostas pušķus un, pilnam ieņēmis gaisu savā platajā krūšu kurvī, ierastā, vingrā izvērsto kāju solī, kas tik viegli nesa viņa tuklo augumu, devās pie loga, pacēla aizkaru un skaņi pazvanīja. Pēc zvana tūdaļ ienāca vecais draugs – kambarsulainis Matvejs, nesdams apģērbu, kurpes un telegrammu. Matvejam līdzī ienāca arī bārdskuvis ar saviem darba piederumiem.

– Vai no iestādes ir kādi papīri? – Stepans Arkadjičs jautāja, paņēmis telegrammu un sēzdamies pie spoguļa.

– Uz galda, – Matvejs atbildēja, uzlūkodams kungu ar vaicājošu, līdzjūtības pilnu skatienu, un, mazliet nogaidījis, piebilda ar viltīgu smaidu: – No važonu saimnieka bija viens atnācis.

Stepans Arkadjičs neko neatbildēja, tikai spoguļi paskatījās uz Matveju; viņu skatienos, kas sastapās spoguļi, bija redzams, cik labi viņi viens otru saprot. Stepana Arkadjiča skatiens it kā vaicāja: “Kāpēc tu man visu to stāsti? Vai tad pats nezini?”

Matvejs sabāza rokas žaketes kabatās, atlika kāju sānis un klusēdams labsirdīgi, tikko manāmi smaidot, paskatījās uz savu kungu.

– Es liku pienākt nākamajā svētdienā, bet līdz tam lai veltīgi netraucē jūs un paši sevi, – viņš izteica, redzams, jau agrāk sagatavotu frāzi.

Stepans Arkadjičs saprata, ka Matvejs gribējis pajokot, lai pievērstu sev uzmanību. Atplēsis telegrammu, viņš to lasīja, uzminēdams, kā vienmēr, pārsūtot sagrozīto vārdu nozīmi, un viņa vaigs apskaidrojās.

– Matvej, rīt atbrauks māsa Anna Arkadjevna, – viņš teica, uz mirkli apturēdams bārdskuvja mīksto un spīdošo roķeli, kas pašreiz tīrīja sārto celiņu starp abām garajām un cirtainajām vaigubārdām.

– Paldies Dievam! – Matvejs sacīja, rādot ar šo atbildi, ka viņš saprot tikpat labi kā kungs šās atbraukšanas nozīmi, saprot, ka Anna Arkadjevna, Stepana Arkadjiča mīlotā māsa, var palīdzēt vīra un sievas salabšanā. – Viena vai ar laulāto draugu? – Matvejs jautāja.

Stepans Arkadjičs nevarēja runāt, jo bārdskuvis patlaban apdarināja viņam virslūpu, tāpēc viņš pacēla vienu pirkstu. Matvejs spoguļi pamāja ar galvu.

– Viena. Vai augšā sakārtot?

– Paziņo Darjai Aleksandrovnai. Kur viņa pavēlēs.

– Darjai Aleksandrovnai? – Matvejs it kā šaubīdamies atkārtoja.

– Jā, ziņo! Un ņem telegrammu, nodod, redzēs, ko viņa teiks.

“Gribat pamēģināt,” Matvejs saprata, bet sacīja tikai:

– Klausos.

Stepans Arkadjičs bija jau nomazgājies un sasukājies un taisījās gērbties, kad Matvejs, čikstošajos zābakos lēni soļodams, ar telegrammu rokā atgriezās istabā. Bārdskuvja te vairs nebija.

– Darja Aleksandrovena pavēlēja paziņot, ka viņa aizbraucot. Lai kungs, tas ir, jūs, darot, kā vēloties, – viņš teica, acīm vien smejojot, un, sabāzis rokas kabatās un noliecis galvu sānis, lūkojās kungā.

Stepans Arkadjičs brīdi klusēja. Tad viņa skaistajā sejā parādījās lab-sirdīgs un mazliet nožēlojams smaids.

– Nu, Matvej? – viņš sacīja, pašūpodams galvu.

– Nekas, kungs, nokārtosies, – Matvejs teica.

– Nokārtosies?

– Tieši tā.

– Tu domā? Kas tur ir? – Stepans Arkadjičs jautāja, padzirdis aiz durvīm sievietes tērpa švīkoņu.

– Tā esmu es, – atteica stingra un tīkama sievietes balss, un pavērtajās durvīs parādījās aukles Matrjonas Fiļimonovnas skaudrais, baktētainais vaigs.

– Kā tad ir, Matrjoša? – Stepans Arkadjičs jautāja, paiedams viņai pretim durvīs.

Lai gan Stepans Arkadjičs bija visnotaļ vainīgs sievas priekšā un arī pats to juta, tomēr gandrīz visi mājnieki, pat aukle, Darjas Aleksandrovnas lielākā draudzene, bija viņa pusē.

– Kā ir? – viņš bēdīgi jautāja.

– Ejiet, kungs, nolūdzieties vēl! Varbūt Dievs dos. Žēl skatīties, kā kundze nomocās, un arī mājā viss iet no eņģēm laukā. Bērnus, kungs,

vajag pažēlot. Nolūdzieties, kungs! Neko darīt! Ja patik vizināties, jāmak arī ragaviņas vilkt!

– Bet nepieņems taču...

– Jūs tomēr savu izdariat. Dievs ir žēlīgs, lūdziet Dievu, kungs, lūdziet Dievu!

– Nu labi, ej! – Stepans Arkadjičs, pēkšņi nosarcis, teica. – Sāksim ģērbties, – viņš griezās pie Matveja un apņēmīgi nometa rīta svārku.

Matvejs, kaut ko neredzamu nopūzdams, jau turēja saku veidā izplesto kreklu un ar manāmu labpatiku iekļāva tajā sava kunga izlūtināto augumu.

III

Apģērbies Stepans Arkadjičs uzsmidzināja sev smaržas, sakārtoja krekla aprocēs, ierastām kustībām sabāza kabatās papirosus, kabatas portfeli, sērkokciņus, pulksteni ar divkāršu važiņu un karekļiem un, izpurinājis kabatas lakatiņu, juzdamies tīrs, sveigs, vesels un fiziski omulīgs, par spīti savai nelaiimei, izgāja, uz katras kājas atsperīgi mazliet sadrebēdams, ēdamistabā, kur viņu jau gaidīja kafija un blakus kafijai vēstules un papīri no iestādes.

Viņš izlasīja vēstules. Viena bija ļoti nepatīkama – no tirgoņa, kas gribēja pirkt mežu sievas muižā. Šis mežs bija neatliekami jāpārdod, bet tagad – līdz salabšanai ar sievu par pārdošanu nevarēja būt ne runas. Visnetīkamākais tomēr bija tas, ka gaidāmajā salabšanā ar sievu tagad jaucās klāt naudas intereses. Un doma, ka viņš varētu ietekmēties no šīm interesēm, ka tagad viņš meklēs salabšanu ar sievu šā meža pārdošanas dēļ, – šī doma viņu aizvainoja.

Pabeidzis lasīt vēstules, Stepans Arkadjičs piebidīja sev tuvāk no iestādes atsūtītos papīrus, ātri pāršķīrstīja divas lietas, ar lielu zīmuli izdarīja dažas atzīmes un, pastūmis nost papīrus, ķērās pie kafijas; dzerdams kafiju, viņš atlocīja vēl nenožuvušo rīta laikrakstu un sāka to lasīt.

Stepans Arkadjičs abonēja un lasīja liberālu laikrakstu, ne jau galēju, bet tāda virziena, ko ieturēja vairums. Lai gan ne zinātne, ne māksla, ne politika viņu patiesībā neinteresēja, viņš stingri turējās pie tiem ieskatiem par visām šīm lietām, pie kādiem turējās vairums un

viņa avīze, un mainīja tos tikai tad, ja tos mainīja vairums, vai, pareizāk sakot, viņš tos nemainīja, bet ieskati paši viņā gluži nemanot mainījās.

Stepans Arkadjičs neizvēlējās nedz virzienu, nedz uzskatus, bet gan šie virzieni un uzskati paši nāca pie viņa – gluži tāpat, kā viņš neizvēlējās cepures veidu vai svārku piegriezumu, bet ņēma tādus, kādus valkā. Bet uzskati viņam, dzīvojot zināmā sabiedrībā, pastāvot zināmai smadzeņu darbības vajadzībai, kas parasti attīstās brieduma gados, bija tikpat nepieciešami kā cepure. Ja arī bija iemesls, kādēļ viņš ieskatīja par labāku liberālo virzienu, nevis konservatīvo, kaut gan arī pie tā turējās daudzi no viņa aprindām, tad tas nenotika vis tālab, ka viņš atzītu liberālo virzienu par prātīgāku, bet gan tādēļ, ka tas bija vairāk piemērots viņa dzīves veidam. Liberālā partija teica, ka Krievijā viss esot nelāgs, un patiešām – Stepanam Arkadjičam parādu bija daudz, bet naudas ļoti trūka. Liberālā partija teica, ka laulība esot novecojis iestādījums un ka esot nepieciešams to pārveidot, un patiešām – ģimenes dzīve Stepanam Arkadjičam sagādāja maz prieka un spieda viņu melot un izlikties, kas bija tik pretīgi viņa dabai. Liberālā partija runāja vai, pareizāk sakot, lika domāt, ka reliģija esot tikai valgs iedzīvotāju barbariskās daļas savaldīšanai, un patiešām – Stepanam Arkadjičs bez sāpēm kājās nevarēja nostāvēt pat īsu dievkalpojumu un nespēja saprast, kam gan vajadzīgi visi tie baigie un patētiskie vārdi par viņpasauli, ja arī šai pasaulē gluži jautri varētu dzīvot. Turklāt Stepanam Arkadjičam, jautra joka cienītājam, dažkārt ļoti patika pārsteigt lēnīgu cilvēku, sak, ja jau lepojas ar dižciltību, tad nevajag apstāties pie Rjūrika un noliegt pašu pirmo ciltstēvu – pērtiķi. Tādējādi liberālais virziens bija kļuvis par Stepana Arkadjiča ieradumu, un sava avīze viņam patika gluži kā pēcpusdienas cigārs – tās vieglās miglas dēļ, ko radīja viņa galvā. Viņš izlasīja ievadrakstu, kurā tika izskaidrots, ka gluži veltīgi mūsu laikos ceļot brēku par to, it kā radikālisms draudot aprīt visus konservatīvos elementus, un ka valdības pienākums itin kā esot rīkoties, lai apspiestu revolūcijas hidru; gluži otrādi, “pēc mūsu domām, bīstama nav vis iedomātā revolūcijas hidra, bet gan sastingušās tradīcijas, kas kavē progresu”, utt. Viņš izlasīja arī kādu citu rakstu – par finanšu jautājumu, kur bija pieminēts Bentams un Mils un vairākkārt iedzelts ministrijai. Stepanam Arkadjičam piemita liela attapība, un viņš tūdaļ aptvēra katra šāda dzēliena nozīmi: no kā, pret ko un kādā gadījumā tas raidīts, – un šis apstāklis viņam, kā vienmēr, sagādāja zināmu baudījumu. Bet šodien šo baudījumu saindēja prātā palikušie Matrjonas Fiļimonovnas ieteikumi

un neatvairāmā doma, ka mājās tāda nelaime. Viņš izlasīja arī to, ka grāfs Beists, kā dzird, esot aizceļojis uz Vīsbādeni, un to, ka neesot vairs sirmu matu, ka pārdodama vieglā kariete, ka jauna dāma piedāvā savus pakalpojumus, bet šīs ziņas viņam nesniedza to kluso, ironisko prieku, ko tās būtu devušas citdien.

Pabeidzis lasīt avīzi, iztukšojis otru tasi kafijas un notiesājis rausi ar sviestu, viņš piecēlās, nopurināja no vestes rauša drupatas un, izstaiņojis plato krūti, priecīgi pasmaidīja – ne jau tāpēc, ka viņam kas sevišķi tīkams bijis uz sirds, – priecīgo smaиду ierosināja labā gremošana.

Bet šis priecīgais smaids viņam tūdaļ lika visu atcerēties, un viņš nogrima domās.

Divējas bērnu balsis (Stepans Arkadjičs pazina mazākā zēna Grišas un vecākās meitenes Taņas balsi) bija dzirdamas aiz durvīm. Viņi kaut ko veda, un vedamais apgāzās.

– Es teicu, ka pasažierus nevar sēdināt uz jumta, – meitene angļiski kļiedza, – lasi nu kopā!

“Viss juceklī,” Stepans Arkadjičs nodomāja, “arī bērni skraida vieni.” Un, piegājis pie durvīm, viņš tos pasauca. Tie pameta šķirstiņu, kas šoreiz tika dēvēts par vilcienu, un ienāca pie tēva.

Meitene, tēva mīlule, ieskrēja droši, apskāva viņu un smiedamās palika karājoties viņam ap kaklu, kā allaž priecādamās par pazīstamajām smaržām, kas plūda no tēva vaigubārdas. Beidzot, noskūpstījusi no pielīkšanas piesārtušo un maigumā starojošo seju, meitene atraisīja rokas un gribēja skriet atpakaļ, bet tēvs to aizturēja.

– Ko dara māmiņa? – viņš jautāja, glaudīdams ar roku meitas gludo, maigo kakliņu. – Labrīt! – viņš smaidot atņēma zēna sveicinājumu.

Stepans Arkadjičs apzinājās, ka zēnu mīl mazāk, un vienmēr pret visiem saviem bērniem centās izturēties vienādi; taču zēns šo ceņšanos juta un neatbildēja ar smaиду tēva saltajam smaidam.

– Māmiņa? Piecēlās, – meitene atbildēja.

Stepans Arkadjičs nopūtās. “Tātad atkal visu nakti nav varējusi iemigt,” viņš nodomāja.

– Vai viņa priecīga?

Meitene zināja, ka tēva un mātes starpā bijusi ķilda un ka māte nevar būt priecīga, un ka tēvs to itin labi zina un tikai izliekas, tik bezrūpīgi jautādams. Un viņa nosarka tēva vietā. Viņš tūdaļ to saprata un arī nosarka.

– Nezinu, – viņa teica. – Viņa nelika mācīties, bet lai ejot ar mis Gulu pastaigāties pie vecmāmiņas.

– Tad ej, manu Taņucīt! Ak jā, pagaidi! – viņš sacīja, tomēr to aizturēdams un glāstīdams viņas maigo rociņu.

Viņš paņēma no kamīna, kur vakar bija nolīcis, konfekšu kārbīņu un iedeva meitenei divas, izvēlējies tās, kas viņai visvairāk garšoja, – šokolādes konfekti un konfekti ar pildījumu.

– Grišam? – meitene teica, norādot uz šokolādes konfekti.

– Jā, jā. – Un, vēlreiz noglāstījis tās pleciņu, viņš noskūpstīja meitenīti bedrītē zem pakauša un uz kakliņa un palaida vaļā.

– Kariete gaida, – sacīja Matvejs. – Un viena lūdzēja, – viņš piebilda.

– Jau sen viņa šeit? – Stepans Arkadjičs jautāja.

– Kādu pusstundiņu.

– Cik reižu tev nav pavēlēts tūlīt pieteikt!

– Jāļauj taču jums vismaz kafiju padzert, – Matvejs atteica tajā draudzīgi parupjajā tonī, par kādu nebija iespējams dusmoties.

– Nu tad lūdz iekšā drīzāk! – Oblonskis sacīja, saviebdamies aiz īgnuma.

Lūdzēja, štāba kapteiņa Kaļiņina sieva, lūdza kaut ko neiespējamu un bezjēdzīgu; bet Stepans Arkadjičs pēc sava paraduma apsēdināja viņu, nepārtraukdams uzmanīgi uz klausīja un sīki jo sīki izstāstīja, pie kā un kur griezties, un pat uzrakstīja tekoši un veikli savā treknajā, stieptajā, skaistajā un skaidri salasāmajā rokkrakstā zīmīti personai, kas varētu lūdzējai līdzēt. Atlaidis štāba kapteiņa sievu, Stepans Arkadjičs paņēma gardibeni un apstājās, pārdomādams, vai nav kaut ko aizmirsis. Izrādījās, ka neko viņš nav aizmirsis, izņemot to, ko vēlējās aizmirst, – sievu.

“Ak jā!” Viņš nokāra galvu, un viņa glītajā sejā iegulās skumja izteiksme. “Iet vai neiet?” viņš sev jautāja. Un iekšējā balss sacīja, ka nevajag iet, ka nekas cits kā meli te nevar būt, ka izlabot un salāpīt viņu attiecības nav iespējams, tāpēc ka nav iespējams padarīt sievu atkal pievilcīgu un iemīlamu, tāpat kā nav iespējams viņu, Stepanu Arkadjiču, padarīt par veci, kas dzīvotu bez mīlas. Izņemot melus un izlikšanos, nekas cits pašreiz nevarēja iznākt; bet meli un izlikšanās bija pretīgi viņa dabai.

“Tomēr reiz taču būs jāiet; nevar taču tas viss tā palikt,” viņš sacīja, cenzdami sevi iedrošināt. Viņš izlieca krūti, izņēma papirosu, aizpīpēja, izpūta pāris reižu, iemeta papirosu pelnu traukā – perlamutra

gliemežvākā, tad ātriem soļiem izgāja cauri drūmajai viesistabai un atvēra nākamās durvis, kas veda sievas guļamistabā.

IV

Darja Aleksandrovna jaciņā, ar pakausī saspraustām jau reto, bet kādreiz tik biezo un skaisto matu pīnēm, ar sakritušu, vāju seju un lielām, sejas vājuma dēļ it kā plašāk ieplestām, izbiedētām acīm stāvēja pie kumodītes istabā izmētāto lietu vidū un ņēma kaut ko no atvilktnes. Dzirdot vīra soļus, viņa apstājās, lūkodamās uz durvīm un veltīgi pūlēdamās piešķirt savai sejai bargu un nicinošu izteiksmi. Viņa jūta, ka bīstas vīra un bīstas gaidāmās sastapšanās. Viņa nupat bija pūlējusies darīt to, ko pūlējās darīt jau vai desmit reizes šajās trīs dienās, – sakrāt savas un bērnu mantas, lai aizvestu tās pie mātes, – un atkal nekādi nespēja izšķirties to izdarīt; bet arī tagad, tāpat kā iepriekšējās reizēs, viņa sacīja sev, ka tas nevar tā palikt, ka viņai ir kas jādara, lai vīru sodītu, apkaunotu, lai atriebtu tam kaut mazu daļu to sāpju, ko viņš tai nodarījis. Viņa arvien vēl sacīja sev, ka aizies no viņa, bet jūta, ka tas nav iespējams – tas nav iespējams tāpēc, ka viņa nevar atradināties uzskatīt to par savu vīru un mīlēt. Turklāt viņa jūta, ka jau šeit, savā mājā, viņa tikko spēj pieskatīt un apkopt savus piecus bērnus, bet tur, kur viņa ar tiem aizies, – tur viņiem klāsies vēl ļaunāk. Jau tepat šais trijās dienās mazākais bija saslimis, tāpēc ka pabarots ar nelabu buljonu, bet pārējie vakar palika gandrīz bez pusdienām. Viņa jūta, ka aizbraukt nav iespējams, bet, mānot pati sevi, tomēr kravāja lietas un izlikās, ka gatavojas braukt projām.

Ieraudzījusi vīru, viņa nolaida roku kumodītes atvilktnē, it kā ko meklētu, un atskatījās uz viņu tikai tad, kad tas jau bija pienācis gluži klāt. Bet viņas seja, kurā tā vēlējās rādīt bargus un noteiktus vaibstus, pauda apmulsumu un ciešanas.

– Dollij! – viņš sauca klusā un biklā balsī. Stepans Arkadjičs bija ierāvis galvu plecos, lai izskatītos padevīgs un nožēlojams, bet tomēr staroja svaigumā un veselībā.

Ātrā skatienā viņa aplūkoja no galvas līdz kājām tā svaigumā un veselībā starojošo stāvu. “Jā, viņš ir laimīgs un apmierināts!” viņa

nodomāja. “Bet es?... Un šī pretīgā labsirdība, kuras dēļ visi viņu ieredz un daudzina; es ienīstu šo viņa labsirdību,” viņa domāja. Mute Dollijai sakniebās, bālās, nervozās sejas labajā pusē sāka raustīties vaiga muskulis.

– Ko jūs vēlaties? – viņa jautāja ātri un svešādā krūšu balsī.

– Dollij! – viņš atkārtoja drebošā balsī. – Anna šodien atbrauks.

– Nu un kas tad man? Es nevaru Annu pieņemt! – viņa iekliedzās.

– Bet vajag taču tomēr, Dollij...

– Ejiet projām, projām, projām! – neskatīdamās uz vīru, viņa kliezda, it kā šis kliedziens būtu gluži fizisku sāpju radīts.

Stepans Arkadjičs spēja būt mierīgs, kad viņš par sievu domāja, spēja cerēt, ka viss *nokārtosies*, kā sacīja Matvejs, un spēja mierīgi lasīt avīzi un dzert kafiju; bet, kad viņš ieraudzīja sievas izmocīto, ciešanu pilno seju, izdzirda šo izmisušo un liktenim padevīgo balsi, viņam aizrāvās elpa, kaut kas sakāpa kaklā un acīs iemirdzējās asaras.

– Mans Dievs, ko es esmu izdarījis! Dollij! Dieva dēļ... Taču... – Tālāk viņš nespēja turpināt, elsas iestrēdza kaklā.

Viņa aizcirta atvilktni un uzlūkoja vīru.

– Dollij, ko es varu sacīt?... Tikai vienu: piedod, piedod... Atceries, vai deviņi kopdzīves gadi nespēj izpirkt mirkļus, mirkļus...

Viņa nolaida acis un klausījās, gaidot, ko viņš teiks, it kā lūgdama vīru, lai tas viņu pārlicina, ka nekas nav noticis.

– Aizraušanās mirkļus... – viņš izteica un gribēja turpināt, bet viņas lūpas atkal saviebās kā fiziskās sāpēs, dzirdot šo vārdu, un sejas labajā pusē atkal sāka raustīties vaiga muskulis.

– Ejiet, ejiet projām no šejienes! – viņa iekliedzās vēl spalgāk. – Un nestāstiet man par savu aizraušanos un par savām neķītrībām!

Viņa gribēja iet projām, bet sagrīļojās un satvēra krēsla atzveltni, lai atbalstītos. Stepana Arkadjiča seja kļuva platāka, lūpas pietūka, acis pieplūda asarām.

– Dollij! – viņš izsacīja jau raudot. – Dieva dēļ, padomā par bērniem, viņi nav vainīgi! Es esmu vainīgs, sodi mani, liec man izpirkt manu vainu! Ko vien varu, esmu gatavs darīt visu! Es esmu vainīgs – trūkst vārdu, lai izsacītu, cik ļoti esmu vainīgs! Bet piedod, Dollij!

Viņa apsēdās. Viņš dzirdēja tās smago un skaņo elpu, un viņam bija neizsakāmi žēl sievas. Viņa vairākkārt gribēja sākt runāt, bet nespēja. Viņš gaidīja.

– Tu atceries bērnus, lai parotaļātos ar tiem, bet es atceros un zinu, ka tagad viņi ir pazudināti. – Dollija, redzams, sacīja vienu no tiem teikumiem, ko šais trijās dienās jau vairākkārt bija sev atkātojusi.

Viņa tam pateica “tu”, un viņš ar pateicību uzlūkoja sievu un sakustējās, lai satvertu tās roku, bet viņa ar riebumu atvairījās.

– Es atceros bērnus un tāpēc darītu itin visu, lai tos glābtu; bet es pati nezinu, kas ir viņu glābiņš: vai tas, ka es viņus aizvedīšu projām, vai arī tas, ka atstāšu tos pie izvirtuša tēva – jā, pie izvirtuša tēva... Nu, sakiet – vai pēc visa tā... kas noticis, vai tad mēs varam vairs kopā dzīvot? Vai tad tas ir iespējams? Sakiet taču, vai tas iespējams! – viņa atkātoja skaļākā balsī. – Pēc tam kad mans vīrs, manu bērnu tēvs, nodibina mīlestības sakaru ar savu bērnu audzinātāju...

– Bet ko tad lai dara? Ko lai dara? – viņš runāja nožēlojamā balsī, pats neapjēgdams, ko saka, un arvien zemāk un zemāk nolieca galvu.

– Jūs man derdzaties, riebjaties! – viņa iekliedzās, arvien vairāk un vairāk iekaisdama. – Jūsu asaras – ūdens! Jūs nekad neesat mani mīlējis, jums nav ne sirds, ne goda jūtu! Jūs esat man pretīgs, riebiģs, svešs, jā, gluži svešs! – ar sāpēm un niknumu viņa izsacīja šo sev tik šausmīgo vārdu – svešs.

Viņš paskatījās uz sievu, un niknums, kas kvēloja tās sejā, iedvesa viņam bailes un izbrīnu. Viņš nesaprata, ka viņa žēluma jūtas Dolliju kaitina. Viņa redzēja vīrā tikai žēlas, bet ne mīlestību. “Nē, viņa mani ienīst. Viņa nepiedos,” Stepans Arkadjičs nodomāja.

– Tas ir šausmīgi! Šausmīgi! – viņš sacīja.

Tai brīdī otrā istabā, laikam pakritis, iebrēcās bērns; Darja Aleksandrovna ieklausījās, un viņas vaigs pēkšņi atmaiga.

Redzams, bija jāpaiet dažām sekundēm, kamēr viņa attapās, it kā tā neapjēgtu, kur atrodas un kas tai jādara, tad viņa, aši piecēlusies, devās uz durvīm.

“Bet viņa taču mīl manu bērnu,” Stepans Arkadjičs nodomāja, redzēdams, kā pārmainījās Dollijas seja, kad viņa izdzirda bērna kliedzienu, “mīl manu bērnu; kā tad viņa spēj ienīst mani?”

– Dollij, vēl vienu vārdu, – viņš teica, iedams tai pakaļ.

– Ja jūs man sekosiet, es saukšu ļaudis, bērnus! Lai zina visi, ka jūs esat nelietis! Es šodien aizbraukšu, bet jūs varat dzīvot te ar savu mīlāko!

Un viņa izgāja, aizcirdama durvis.

Stepans Arkadjičs nopūtās, noslaucīja seju un klusiem soļiem devās uz durvīm. “Matvejs saka: nokārtosies, – bet kā? Es neredzu pat iespēju. Ai, ai, kādas šausmas! Un cik triviāli viņa kļiedza,” viņš stāstīja pats sev, atceroties tās kļiedzienu un vārdus: nelietis un mīļākā. “Un varbūt kalpones to dzirdēja! Šausmīgi triviāli, šausmīgi.” Stepans Arkadjičs dažas sekundes stāvēja vienatnē, tad izslaucīja acis, nopūtās, izslēja krūti un izgāja no istabas.

Bija piektdiena, un ēdamistabā vācietis pulksteņmeistars uzvilka pulksteni. Stepans Arkadjičs atcerējās savu joku, ko bija palaidis par šo akurāto, plikpauraino pulksteņmeistaru, sak, vācietis “pats ir uzvilks uz visu mūžu, lai uzvilktu pulksteņus”, – un pasmaidīja. Stepanam Arkadjičam patika asprātīgi pajokot. “Bet var būt arī, ka nokārtosies! Labs vārdiņš: *nokārtosies*,” viņš nodomāja. “Tas kādam jāpastāsta.”

– Matvej! – viņš sauca. – Tu tad kopā ar Marju sagatavo visu vajadzīgo dīvāna istabā Annai Arkadjevnai, – viņš sacīja ienākušajam Matvejam.

– Klausos.

Stepans Arkadjičs uzvilka kažoku un izgāja uz lieveņa.

– Pusedienot mājās nebrauksiet? – Matvejs pavadot jautāja.

– Kā iznāks. Jā, te būs izdevumiem, – Stepans Arkadjičs piebilda, izņemdam no kabatas portfeļa un sniegdams desmit rubļus. – Vai būs diezgan?

– Vai nu ir diezgan, vai nav diezgan, jāiztiek ir, – Matvejs sacīja, aiztaisīdams karietes durtiņas un atkāpdamies uz lieveņa.

Darja Aleksandrovna pa to laiku, nomierinājusi bērnu un pēc karietes rīboņas sapratusi, ka vīrs aizbraucis, atkal atgriezās guļamistabā. Tur bija viņas vienīgais patvērums no mājas rūpēm, kas to ielenca, tiklīdz viņa iznāca ārā. Jau arī tagad, tai īsajā brīdī, kamēr viņa iegriezās bērnistabā, angliete un Matrjona Fiļimonovna paguva izteikt viņai vairākus jautājumus, kuri nebija atliekami un uz kuriem viņa vienīgā varēja atbildēt: ko uzgērbt bērniem pastaigai? Vai dot tiem pienu? Vai neaizsūtīt pēc cita pavāra?

– Ak, lieciet mierā, lieciet mani mierā! – viņa teica un, atgriezusies guļamistabā, apsēdās atkal tai pašā vietā, kur bija runājusies ar vīru, sažņaudza izdēdējušās rokas, no kuru kaulainajiem pirkstiem muka nost gredzeni, un ņēmās pārcilāt atmiņā visu notikušo sarunu. “Viņš aizbrauca! Bet kā tad viņš ir izbeidzis ar viņu?” Dollija domāja. “Vai tiešām viņš ar to vēl satiekas? Kādēļ gan es viņam to nepavaicāju? Nē,

nē, kopdzīve vairs nav iespējama. Ja arī mēs paliksim vienā mājā – mēs esam sveši. Uz visiem laikiem sveši!” Dollija atkal ar sevišķu nozīmi atkārtoja šo viņai tik baigo vārdu. “Ak, kā es viņu mīlēju, mans Dievs, kā es viņu mīlēju!... Kā es mīlēju!... Un vai gan tagad es viņu nemīlu? Vai es viņu nemīlu vēl vairāk nekā agrāk? Visšausmīgākais, protams, ir tas...” viņa atsāka un nepabeidza savu domu, jo durvīs parādījās Matrjona Fiļimonovna.

– Vismaz pavēliet aizsūtīt pēc mana brāļa, – viņa sacīja, – tas kaut pusdienas pagatavos; citādi būs tāpat kā vakar – bērni līdz pulksten sešiem sēdēs neēduši.

– Nu labi, es tūlīt iešu un izrīkošu. Vai pēc svaiga piena aizsūtījāt?

Un Darja Aleksandrovna nogremdējās ikdienas rūpēs un uz laiku noslicināja tajās savas bēdas.

V

Stepans Arkadjičs skolā mācījies labi, pateicoties savai vieglajai galvai, bet bijis slinks un palaidnis, tāpēc beidzis kā viens no pēdējiem; tomēr ar visu savu allaž izlaidīgo dzīvi, nelielo činu un vēl pazaļo vecumu viņš ieņēma cienījamu un labi atalgotu priekšnieka amatu kādā no valsts iestādēm Maskavā. Šo vietu viņš bija dabūjis ar māsas Annas vīra Alekseja Aleksandroviča Kareņina protekciju, jo tas ieņēma vienu no vissvarīgākajiem amatiem ministrijā, kurai šī iestāde bija padota; bet, ja arī Kareņins nebūtu ielicis savu sievasbrāli šai vietā, Stiva Oblonskis ar simt citu personu – brāļu, māsu, brālēnu un māsīcu, krusttēvu un krustmāšu starpniecību tomēr šo vietu būtu dabūjis vai arī būtu dabūjis kādu citu līdzīgu ar tūkstošiem sešiem gada algas, jo tā viņam bija vajadzīga, tāpēc ka Stepana Arkadjiča naudas lietas, kaut arī viņš bija noprecējies turīgu sievu, bija sašķobījušās.

Puse Maskavas un Pēterburgas bija Stepanam Arkadjičam radi un draugi. Viņš piedzima to ļaužu vidū, kas bija un kļuva šās pasaules varenie. Trešdaļa valstsvīru – veču – bija viņa tēva draugi un pazina Stepanu Arkadjiču jau kopš bērna autiņiem; otra trešdaļa bija ar viņu uz “tu”, bet trešā trešdaļa – labi paziņas; tātad šās pasaules labumu – vietu, nomu, koncesiju un tamlīdzīgu dzīves augļu izdalītāji visi bija viņam

draugi un nevarēja apiet savējo; un Oblonskim nenācās sevišķi nopūlēt, lai dabūtu ienesīgu vietu; vajadzēja vienīgi neatsacīties, neskaust, nekildoties, neapvainoties, ko viņš savā iedzimtajā labsirdībā arī nekad nedarīja. Oblonskim būtu licies smieklīgi, ja teiktu, ka viņš nedabūs vietu ar tādu atalgojumu, kāds viņam vajadzīgs, jo vairāk tāpēc, ka viņš neprasīja neko ārkārtēju; viņš gribēja dabūt tikai to pašu, ko dabūja citi viņa vecuma ļaudis no zināmām aprindām, bet pildīt tamlīdzīga veida amatu viņš spēja tikpat labi kā jebkurš cits.

Stepanu Arkadjiču visi paziņas milēja ne vien viņa labsirdības, jautrās dabas un neapšaubāmā godīguma dēļ, bet arī tāpēc, ka viņa – viņa glītajā, gaišajā ārienē, spožajās acīs, melnajās uzacīs, matos, sejas svai gumā un sātumā bija kaut kas tāds, kas fiziski noskaņoja priecīgai labvēlībai ļaudis, kas ar viņu sastapās. “Aha! Stiva! Oblonskis! Tur jau viņš ir!” ļaudis gandrīz vienmēr ar priecīgu smaidu sauca, viņu sastopot. Un, ja arī dažkārt gadījās, ka pēc sarunas ar viņu izrādījās, ka nekas īpaši priecīgs nav noticis, – otrajā vai trešajā dienā visi atkal gluži tāpat priecājās, Oblonski satikdami.

Jau trešo gadu ieņemdams priekšnieka vietu kādā no valsts iestādēm Maskavā, Stepans Arkadjičs līdztekus mīlestībai bija ieguvis arī darba biedru, padoto, priekšnieku un visu citu cilvēku cieņu, ar kuriem vien viņam bija darīšanas. Stepana Arkadjiča galvenā īpašība, kas viņam sagādāja šo vispārējo cieņu dienesta aprindās, pirmkārt, bija tā, ka, apzinādamies savus paša trūkumus, viņš ārkārtīgi iecietīgi izturējās pret citiem; otrkārt – viņš bija galīgi liberāls, ne jau tā, kā izlasījis savā laikrakstā, bet liberālisms viņam bija asinīs, viņš pilnīgi vienādi izturējās pret visiem cilvēkiem neatkarīgi no tā, pie kādas kārtas tie piederēja un kāds mantas stāvoklis tiem bija; treškārt un galvenokārt – viņš bija pilnīgi vienaldzīgs pret to darbu, ko pēc sava amata veica, tāpēc nekad neiekaisa un nekūdījās.

Atbraucis sava dienesta vietā, Stepans Arkadjičs, goddevīga šveicara pavadīts, ar portfeli padusē iegāja savā mazajā kabinetā, uzgērba mundieri un iznāca sēžu zālē. Rakstveži un ierēdņi visi piecēlās, priecīgi un goddevīgi palocīdamies. Stepans Arkadjičs steidzīgi kā allaž devās uz savu vietu, paspieda roku kolēģijas locekļiem un apsēdās. Viņš pajokoja un parunājās taisni tik daudz, cik to prasīja pieklājība, tad sāka darbu. Neviens neprata pareizāk par Stepanu Arkadjiču atrast to brīvas, vienkāršas un oficiālas izturēšanās robežu, kāda nepieciešama, lai darbs kļūtu patikams. Sekretārs jautri un ar cieņu, tāpat kā visi Stepanam

Arkadjičam padotajā iestādē, pienāca ar papīriem un sacīja tai familiāri liberālajā tonī, kādu bija ieaudzinājis Stepans Arkadjičs:

– Beidzot mēs izplēsām ziņas no Penzas guberņas pārvaldes. Vai nevēlaties ieskatīties...

– Saņēmām gan beidzot? – Stepans Arkadjičs teica, ar pirkstu aizlikdams vajadzīgo lapu. – Nu, kungi... – Un sēde sākās.

“Ja viņi zinātu,” viņš domāja, klausīdamies ziņojumu dziļdomīgi noliektu galvu, “kāds vainīgs zēniņš vēl pirms pusstundas bija viņu priekšsēdētājs!” – un viņa acis smējās, kamēr sekretārs lasīja ziņojumu. Līdz pulksten diviem darbam bija jāturpinās bez pārtraukuma, bet divos – pārtraukums un brokastis.

Pulkstenis vēl nebija divi, kad iestādes sēžu zāles lielās, stiklotās durvis pēkšņi atvērās un kāds pa tām ienāca. Visi locekļi, gan zem ģimetnes, gan aiz ērgļa, izklaidēšanās iespējas iepriecināti, atskatījās uz durvju pusi, bet šveicars tūlīt izdzina ienācēju un aizvēra stiklotās durvis.

Kad lieta bija izlasīta, Stepans Arkadjičs piecēlās, izstaipījās un, sekodams liberālajam laika garam, jau turpat sēžu zālē izņēma papirosu un devās uz savu kabinetu. Divi viņa biedri, šās iestādes vecais pīlārs Ņikitins un kambarjunktors Griņevičs, izgāja no zāles ar viņu kopā.

– Pēc brokastīm paspēsīm pabeigt, – Stepans Arkadjičs sacīja.

– Un kā vēl pabeigsim, – teica Ņikitins.

– Tas Fomins gan laikam ir liels blēdis, – Griņevičs iebilda attieksmē uz kādu no personām, kuru lietu viņi pašreiz izskatīja.

Stepans Arkadjičs saviebās par Griņeviča teikto, likdams saprast, ka nav pieklājīgi jau priekšlaikus pieņemt kādu spriedumu, un neko neatbildēja.

– Kas tas bija, kas ienāca? – viņš jautāja sargam.

– Bija viens, jūsu ekselence, bez atļaujas iedrāsās, es tikai uz mirkli biju pagriezies nost. Pēc jums jautāja. Es saku: kad izies locekļi, tad...

– Kur viņš ir?

– Nez vai nebūs izgājis priekšnamā, visu laiku tepat vien staigāja. Tas pats jau ir, – sargs sacīja, norādot uz plecīgu ražena auguma cilvēku ar cirtainu bārdu; nenonēmis aitādas cepuri, tas ātri un viegli skrēja augšup pa akmens trepju nodeldētajiem pakāpieniem. Kāds no lejup ejošiem ierēdņiem, kalsens, ar portfeli, apstājās un nosodoši nolūkojās uz augšup skrejošā cilvēka kājām, tad jautājoši paskatījās uz Oblonski.

Stepans Arkadjičs stāvēja kāpņu augšgalā. Viņa labsirdīgi starojošā seja vairs izšūdinātās mundiera apkakles sāka starot vēl spožāk, kad viņš pazina skrējēju.

– Kā tad! Levins, beidzot! – viņš iesaucās ar draudzīgu, zobgalīgu smaidu, aplūkodams Levinu, kas nāca viņam klāt. – Kā tad tu neapsmādēji sameklēt mani šai alā? – Stepans Arkadjičs jautāja, ar rokas spiedienu vien nerimdamies un skūpstīdams savu draugu. – Vai sen?

– Es nupat kā atbraucu, un ļoti gribējās tevi satikt, – Levins atbildēja, kautri un reizē tomēr dusmīgi un nemierīgi lūkodamies apkārt.

– Nu, iesim kabinetā! – Stepans Arkadjičs teica, pazīdams sava drauga patmīlīgo un nikno kautrīgumu, un, satvēris viņu pie rokas, vilka sev līdzi, it kā vadīdams cauri briesmām.

Stepans Arkadjičs bija uz “tu” gandrīz ar visiem saviem paziņām: ar sešdesmit gadus veciem sirmgalvjiem, ar divdesmitgadīgiem zēniem, ar aktieriem, ar ministriem, ar tirgoņiem un ģenerāladjutantiem – tādā kārtā daudzi, kas bija ar viņu uz “tu”, atradās uz diviem galējiem sabiedrības kāpņu pretpoliem un būtu ļoti izbrīnījušies, ja uzzinātu, ka Oblonska dēļ viņiem ir kaut kas kopīgs. Viņš bija uz “tu” ar visiem, ar ko kādreiz bija dzēris šampanieti, bet šampanieti viņš dzēra ar visiem, un tāpēc, sastapdamies padoto klātbūtnē ar saviem *apkaunojošiem* “tu”, kā jokodams dēvēja daudzus savus paziņas, viņš ar tam piemītošo taktu prata mazināt šādas sastapšanās netīkamo iespaidu padoto acīs. Levins nebija apkaunojošais “tu”, bet Oblonskis ar savu taktu nojauta, ka Levins domā, it kā viņš negrib padoto priekšā izrādīt savu tuvību ar to, tāpēc pasteidzās aizvadīt viņu uz kabinetu.

Levins bija gandrīz vienos gados ar Oblonski un uz “tu” ne jau tikai šampanieša dēļ. Levins bija Stivas biedrs un draugs kopš agras jaunības. Kaut gan viņu raksturi un gaumes bija dažādas, taču viņi mīlēja viens otru, kā mīl viens otru divi draugi, kas kļuvuši tuvi jau agras jaunības dienās. Un tomēr, kā tas bieži gadās ar ļaudīm, kas izvēlējušies dažādus darba laukus, ikviens no viņiem ar prātu gan attaisnoja otra darbību, bet sirds dziļumos to nicināja. Katram no viņiem likās, ka vienīgi viņa dzīve ir īstā dzīve, bet tā, kādu dzīvo otrs, – tikai māns un rēgs. Oblonskis nespēja apvaldīt vieglo, zobgalīgo smaidu, kad ieraudzīja Levinu. Kuro reizi viņš jau redzēja to iebraucam Maskavā no laukiem, kur tas kaut ko darīja, bet, ko īsti, – to Stepans Arkadjičs nekad nevarēja lāgā izprast un arī neinteresējās par to. Levins Maskavā allaž ieradās satraukts, steidzīgs, mazliet neveikls, šās neveiklības dēļ saskaities un

lielāko tiesu – ar pavisam jauniem, negaidītiem ieskatiem par lietām un parādībām. Stepan Arkadjičs par visu to zobojās, jo tas viņam patika. Gluži tāpat arī Levins sirdī nicināja gan sava drauga pilsētniecisko dzīves veidu, gan viņa dienestu, ko uzskatīja par niekošanos, un zobojās par to. Bet starpība bija tāda, ka Oblonskis, darot to, ko darīja visi, zobojās pašpārliecināti un labsirdīgi, bet Levins zobojās bez pašpārliecinātības un dažkārt nikni.

– Mēs tevi jau sen gaidījām, – Stepan Arkadjičs sacīja, iegājis kabinetā un palaidis vaļā Levina roku, itin kā norādot ar to, ka šeit visas briesmas jau garām. – Ļoti, ļoti priecājos tevi redzēt, – viņš turpināja. – Nu, ko dari? Kā klājas? Kad atbrauci?

Levins klusēja, šad tad uzlūkodams viņam nepazīstamo abu Oblonska biedru sejas un it īpaši elegantā Griņeviča roku ar tik baltiem, gariem pirkstiem, ar tik gariem, dzelteniem, galos ielikušiem nagiem un ar tik milzīgām, spožām krekla aproču pogām, ka šīs rokas, kā redzams, saistīja visu viņa uzmanību un neļāva tam brīvi domāt. Oblonskis tūdaļ to ievēroja un pasmaidīja.

– Ak jā, atļaujiet jūs iepazīstināt! – viņš teica. – Mani biedri: Filips Ivaničs Ņikitins, Mihails Staņislavičs Griņevičs. – Un pavērsies pret Levinu: – Zemstes darbinieks, jauns zemstes vīrs, stiprinieks, kas spēj celt ar vienu roku pieci pudi, lopu audzētājs, mednieks un mans draugs Konstantins Dmitričs Levins, Sergeja Ivaniča Kozniševa brālis.

– Ļoti patīkami, – teica vecītis.

– Man ir tas gods pazīt jūsu brāli, Sergeju Ivaniču, – sacīja Griņevičs, sniedzams savu tievo roku ar garajiem nagiem.

Levins sabozās, vēsi paspieda roku un tūdaļ pagriezās pret Oblonski. Lai gan viņš juta lielu cienību pret visai Krievzemei pazīstamo autoru un savu pusbrāli no mātes puses, tomēr nevarēja ciest, ja pie viņa vērsās nevis kā pie Konstantina Levina, bet kā pie slavenā Kozniševa brāļa.

– Nē, es vairs neesmu zemstes darbinieks. Es ar visiem salamājos un vairs nebraukāju uz sapulcēm, – viņš sacīja, pievērsdamies Oblonskim.

– Ātri gan! – Oblonskis smaidot teica. – Bet kā? Kādēļ?

– Garš stāsts. Kādreiz parunāsim, – Levins atteica, bet tūlīt arī sāka stāstīt. – Nu, īsi sakot, es pārliecinājos, ka nekādas zemstes darbības nav un nevar būt, – viņš sāka runāt tā, it kā kāds viņu nupat būtu aizvainojis, – no vienas puses, tā ir spēlīte, spēlē parlamentu, bet es vairs neesmu tik jauns un neesmu arī vēl tik vecs, lai kavētu laiku ar

rotaļlietiņām; bet, no otras (viņš sastostījās) puses, tas ir līdzeklis, ar ko aprīnča *coterie*¹ iedzīvojas naudīnā. Agrāk bija aizbildnība, tiesas, bet tagad zemste – ne jau kukuļu veidā, bet nepelnītas algas veidā. – Viņš runāja tik kaisli, it kā kāds no klātesošiem apstrīdētu viņa ieskatu.

– Ehe! Tu, kā es redzu, atkal esi jaunā fāzē, konservatīvā, – Stepans Arkadjičs teica. – Bet gan jau par to vēlāk.

– Jā, vēlāk. Bet man vajadzēja tevi satikt, – Levins sacīja, naidīgi skatīdamies uz Griņeviča roku.

Stepans Arkadjičs tikko manāmi pasmaidīja.

– Kā tad tu toreiz apgalvoji, ka nekad vairs nevalkāšot eiropisku apģērbu? – viņš teica, aplūkodams tā jauno, redzams, pie franču drēbnieka pašūto uzvalku. – Tā! Es redzu: jauna fāze.

Levins pēkšņi nosarka un nevis tā, kā sarkst pieauguši cilvēki – mazliet, paši to nemanot; viņš nosarka tā, kā sarkst zēni – juzdami, ka viņi ir smieklīgi savā kautrībā, un tāpēc sarkdami un kaunēdamies jo vairāk, gandrīz līdz asarām. Un bija tik savādi redzēt šo gudro, vīrišķīgo seju tik bērnišķīgā stāvoklī, ka Oblonskis novērsa no viņa skatienu.

– Kur tad mēs tiksimies? Jo man ļoti, ļoti vajag ar tevi parunāties, – Levins teica.

Oblonskis it kā pārdomāja.

– Lūk, ko: brauksim pie Gurina brokastīs un tur parunāsimies. Līdz trim esmu brīvs.

– Nē, – Levins padomājis atbildēja, – man vēl šur tur jāaizbrauc.

– Nu labi, tad kopā pusdienosim.

– Pusdienosim? Bet man taču nav nekādas sevišķas runāšanas, tikai pateikt pāris vārdu, pajautāt, papļāpāsimies vēlāk.

– Tad pasaki tūlīt tos pāris vārdus, bet parunāsimies pusdienojot.

– Tie pāris vārdi ir tādi, – Levins sāka, – bet nav jau nekas sevišķs...

Viņa sejā pēkšņi iegula niknuma izteiksme, kas radās no pūlēšanās pārvarēt savu biklumu.

– Ko dara Ščerbacki? Viss pa vecam? – viņš jautāja.

Stepans Arkadjičs, jau sen zinādams, ka Levins iemīlējies viņa sievasmāsā Kitijā, tikko manāmi pasmaidīja, un viņa acis jautri iemirdzējās.

– Tu teici – divi vārdi, bet es divos vārdos nevaru tev atbildēt, tāpēc ka... Atvaino mazlietiņ...

---

¹ Partijas.

Ienāca sekretārs, ar familiāru goddevību un ar zināmu visiem sekretāriem piemītošu necilu sava pārākuma apziņu lietu pārzināšanā, salīdzinot ar savu priekšnieku, piegāja ar papīriem pie Oblonska un sāka it kā jautādams skaidrot kādu sarežģījumu lietas gaitā. Stepans Arkadjičs, nenoklausījies līdz galam, draudzīgi uzlika roku uz sekretāra piedurknes.

– Nē, jūs to izdariat gan tā, kā es teicu, – Oblonskis sacīja, ar smaidu mīkstinādams piezīmi, un, īsi paskaidrojis, kā viņš izprot pārrunājamo lietu, atstūma papīrus un piebilda: – Tā arī dariat, lūdzu, – tā, Zahar Nikitič!

Sekretārs samulsis aizgāja. Levins, šīs sarunas laikā pilnīgi atguvies no sava bikluma, stāvēja, abām rokām atbalstījies pret krēslu, un viņa vaigā bija zobgalīga uzmanība.

– Nesaprotu, nesaprotu, – viņš sacīja.

– Ko tu nesaproti? – tikpat jautri smaidot, papirosu meklēdams, jautāja Oblonskis. Viņš gaidīja no Levina kādu savādnieka izlēcienu.

– Nesaprotu, ko jūs darāt, – Levins teica, paraustīdams plecus. – Kā tu vari to tik nopietni darīt?

– Kāpēc tu tā domā?

– Tāpēc, ka nav te ko darīt.

– Tu tā domā, bet mēs esam apkrauti ar darbu.

– Ar papīra darbu. Nu jā, tev jau uz to ir dāvanas, – Levins piebilda.

– Citiem vārdiem – tu domā, ka man ir kāds trūkums.

– Varbūt arī, ka tā, – Levins piekrita. – Tomēr es apbrīnoju tavu diženumu un esmu lepns, ka mans draugs tik varens vīrs. Bet tu neatbildēji uz manu jautājumu, – viņš piebilda, izmisis pūlēdamies raudzīties Oblonskim tieši acīs.

– Nu labi, labi. Pagaidi vien, gan arī tu nonāksi pie tā paša. Labi, ka tev pieder trīs tūkstoši desetīnu Karazinas apriņķī – un tad vēl tādi muskuļi un svaigums kā divpadsmit gadus vecam skuķim, bet gan jau arī tu nonāksi mūsu pulkā. Jā, par to, ko tu man jautāji, nekādu pārmaiņu nav, bet žēl, ka tik ilgi neesi rādījies.

– Kas tad noticis? – Levins bažīgi jautāja.

– Nekas jau nav, – Oblonskis atbildēja. – Gan parunāsim. Bet kādēļ tu īsteni esi atbraucis?

– Ak, arī par to runāsim vēlāk, – atkal līdz ausu galiem nosarkdams, Levins teica.

– Nu labi. Saprotams, – Stepans Arkadjičs piekrita. – Tad nu ir tā: es tevi aicinātu pie sevis, taču sieva nav gluži vesela. Bet, lūk, ko: ja tu

vēlies Ščerbackus satikt, es domāju, ka viņi droši vien šodien būs no četriem līdz pieciem Zooloģiskajā dārzā. Kitija slido. Tu brauc turp, un arī es piebraukšu, tad dosimies kaut kur kopā pusdienot.

– Skaisti, nu tad uz redzēšanos!

– Tikai pielūko, citādi – es jau tevi pazīstu – tu vēl piemirsīsi un pēkšņi aizbrauksi uz laukiem! – smiedamies sauca Stepans Arkadjičs.

– Nē, droši.

Tikai būdams jau durvīs, Levins attapās, ka aizmirsis atsveicināties no Oblonska biedriem, un izgāja no kabineta.

– Laikam gan ļoti enerģisks kungs, – teica Griņevičs, kad Levins bija aizgājis.

– Jā, draudziņ, – Stepans Arkadjičs, galvu pašūpodams, sacīja, – tas gan ir laimīgs cilvēks! Trīs tūkstoši desetīnu Karazinas aprīņķi, viss vēl priekšā, un cik daudz svaiguma! Nav vis tāds kā mēs.

– Par ko tad nu jūs varat sūdzēties, Stepan Arkadjič?

– Nelādzīgi, draņķīgi, – Stepans Arkadjičs atteica, smagi nopūzdamiem.

VI

Kad Oblonskis jautāja Levinam, kāpēc īsti viņš atbraucis, Levins nosarka un sadusmojās uz sevi par to, ka sarkst, sadusmojās arī par to, ka nespēj atbildēt: “Es atbraucu, lai lūgtu tavas sievasmāsas roku,” – kaut gan tieši tādēļ bija ieradies.

Levinu un Ščerbacku dzimtas bija senas Maskavas muižnieku dzimtas, un starp tām allaž pastāvēja tuvas un draudzīgas attiecības. Šīs saites vēl vairāk nostiprinājās Levina studiju gados. Viņi abi ar jauno kņazu Ščerbacki, Dollijas un Kitijas brāli, kopā gatavojās un kopā iestājās universitātē. Tai laikā Levins bieži apmeklēja Ščerbacku namu un iemīlējās Ščerbacku namā. Lai cik tas savādi varētu likties, Konstantins Levins bija iemīlējies tieši šai namā, šai ģimenē, īpaši Ščerbacku ģimenes sievietēs. Savu māti Levins neatcerējās, par savu vienīgo māsu viņš bija jaunāks, un tā nu iznāca, ka Ščerbacku namā viņš pirmoreiz ieraudzīja to īpašo vecās izglītotās un godīgās muižnieku ģimenes vidi, ko līdz ar mātes un tēva nāvi viņš bija zaudējis. Visi šās ģimenes locekļi,

īpaši sievietes, viņam šķita kā ar kādu dzejisku noslēpumainības plīvuru klāti, un viņš ne tikai neredzēja tajos nekādus trūkumus, bet iedomājās, ka zem šā dzejiskā plīvura, kas tos sedza, ir viscildenākās jūtas un visvisāda pilnība. Kādēļ šīm trim jaunkundzēm ik pārdienas vajadzēja sarunāties franciski un angļiski; kādēļ viņas zināmās stundās pārmaiņus spēlēja klavieres, kuru skaņas bija sadzirdamas augšā pie brāļa, kur mācījās studenti; kādēļ te brauca tie franču literatūras, mūzikas, zīmēšanas un deju skolotāji; kādēļ zināmās stundās visas trīs jaunkundzes kopā ar *m-lle Linon* devās vaļējos ratos uz Tveras bulvāri savos atlasa kažociņos – Dollija garā, Natālija pusgarā, bet Kitija gluži īsā, tā ka viņas slaidās kājiņas cieši pieguļošās, sarkanās zeķēs bija visiem redzamas; kādēļ viņām visām vajadzēja pastaigāties pa Tveras bulvāri sulaiņa pavadībā, kuram bija zelta kokarde pie cepures, – visu to un vēl daudz ko citu, kas notika šai noslēpumainajā sieviešu pasaulē, viņš nesaprata, bet zināja, ka viss, kas tur risinās, ir daļš; un viņš bija iemīlējies tieši šās norises noslēpumainībā.

Studenta gados viņš gandrīz iemīlējās vecākajā, Dollijā, bet to drīz izdeva pie vīra – pie Oblonska. Tad viņš sāka iemīlēties otrā. Viņš itin kā juta, ka tam jāiemīlas vienā no māsām, tikai nevarēja izprast, kurā īsti. Bet arī Natālija, tikko sāka parādīties sabiedrībā, apprecējās ar diplomātu Ļvovu. Kitija bija vēl bērns, kad Levins pabeidza universitāti. Jau nāis Ščerbackis, iestājies flotē, noslika Baltijas jūrā, un, lai gan Levins draudzējās ar Oblonski, viņa sakari ar Ščerbackiem kļuva daudz vājāki. Bet šogad ziemas sākumā, kad Levins pēc laukos pavadītā gada iebrauca Maskavā un ieraudzīja Ščerbackus, viņš saprata, kurā no trijām viņam īstenībā lemts iemīlēties.

Liktos, ka nevar būt nekas vienkāršāks, kā viņam, labas dzimtas cilvēkam, drīzāk bagātam nekā nabagam, trīsdesmit divus gadus vecam, lūgt kņazes Ščerbackas roku; droši vien viņš tūdaļ tiktu atzīts par labu partiju. Bet Levins bija iemīlējies, un tāpēc viņam šķita, ka Kitija visvisādi ir tāda pilnība, tāda pāri visām zemes lietām stāvoša būtne, bet viņš tik nožēlojama zemes būtne, ka nevarēja pat domāt par to, ka citi un arī viņa pati atzītu Levinu par viņas cienīgu.

Nodzīvojis Maskavā divus mēnešus kā reibonī, gandrīz katru dienu tikdamies ar Kitiju sabiedrībā, kur tas sāka rādīties, lai viņu sastaptu, Levins pēkšņi nolēma, ka tas nevar notikt, un aizbrauca uz laukiem.

Levina pārlicība, ka tas nevar notikt, balstījās uz ieskatu, ka tuvie nīeku acīs viņš ir daļajai Kitijai neizdevīga, necienīga partija, bet pati

Kitija nevar viņu iemīlēt. Tuvinieku acīs viņš bija cilvēks bez jebkādas ierastas un noteiktas nodarbošanās un bez stāvokļa sabiedrībā, turpretim viņa biedri tagad, viņam jau trīsdesmit divi gadi vecam esot, dažs bija pulkvedis un flīģeladjutants, dažs profesors, cits bankas vai dzelzceļu direktors vai iestādes priekšsēdētājs – kā Oblonskis; turpretim viņš (Levins ļoti labi zināja, kādam jābūt citu spriedumam par viņu) bija muižnieks, kas nodarbojās ar govju audzēšanu, ar ķikutu medībām un ēku celšanu, tātad ir neapdāvināts puisis, no kura nekas nav iznācis un kurš dara, pēc sabiedrības ieskatiem, to, ko dara nekur nederīgi ļaudis.

Bet noslēpumainā un daiļā Kitija taču nevarēja mīlēt tik neglītu cilvēku, par kādu viņš sevi uzskatīja, un, galvenais, tik vienkāršu, ne ar ko neievērojamu cilvēku. Bez tam viņa kādreizējās attiecības ar Kitiju – pieauguša cilvēka attiecības pret bērnu, kas bija izveidojušās, viņam draudzējoties ar tās brāli, – tās viņam šķita vēl viens šķērslis mīlestībai. Neglītu, labsirdīgu cilvēku, par kādu viņš sevi uzskatīja, iespējams, viņš domāja, mīlēt kā draugu; taču, lai tiktu mīlēts ar tādu mīlestību, ar kādu viņš pats mīlēja Kitiju, ir jābūt skaistam, bet galvenais – izcilam cilvēkam.

Viņš bija dzirdējis, ka sievietes bieži iemīlot vienkāršus cilvēkus, kas nav nemaz skaisti, bet neticēja šādiem stāstiem, jo sprieda pēc sevis, taču pats viņš spēja iemīlēt vienīgi skaistas, noslēpumainas un izcilas sievietes.

Tomēr, nodzīvojis viens pats divus mēnešus laukos, viņš pārlicinājās, ka šī nav tāda iemīlēšanās, kādas viņš bija piedzīvojis agrā jaunībā; ka šīs jūtas viņam nedod ne mirkli miera; ka viņš nespēj dzīvot, neatrisinājās jautājumus: vai viņa būs vai nebūs tam sieva; ka viņa izmisums radies tikai no iedomas un ka nav nekādu pierādījumu tam, ka viņam atteiks. Un tagad viņš atbrauca Maskavā ar stingru apņēmību lūgt Kitijas roku un apprecēties, ja vien netiks noraidīts. Vai arī... viņš nespēja domāt par to, kas ar viņu notiks, ja tam atteiks.

VII

Iebraucis ar rīta vilcienu Maskavā, Levins apmetās pie sava vecākā brāļa Kozniševa – viņi bija pusbrāļi, vienas mātes dēli, – un pārgērbies iegāja pie viņa kabinetā, nodomājis tūdaļ viņam pateikt savas

atbraukšanas iemeslu un lūgt padomu, bet brālis nebija viens. Pie viņa sēdēja ievērojams filozofijas profesors, tikko atbraucis no Harkovas vienīgi ar nolūku noskaidrot kādu pārpratumu, kas radies viņu starpā kādā visai svarīgā filozofijas jautājumā. Profesors tolaik izcīnīja karstu polemiku ar materiālistiem, bet Sergejs Kozniševs ar interesi bija sekojis šai polemikai un, izlasot profesora pēdējo rakstu, izteicis viņam vēstulē savus iebildumus; viņš pārmetis profesoram pārāk lielu piekāpšanos materiālistu priekšā. Un profesors tūdaļ atbraucis, lai izskaidrotos. Runa bija par modernu jautājumu – vai ir robeža starp psihiskām un fizioloģiskām parādībām cilvēka darbībā, un kur tā rodama?

Sergejs Ivanovičs saņēma brāli ar savu parasto un pret visiem vienādo vēlīgi salto smaidu un, iepazīstinājis ar profesoru, turpināja sarunu.

Mazais, dzeltenais cilvēciņš acenēs, ar šauru pieri, uz mirkli atrāvās no sarunas, lai sasveicinātos, un tūdaļ to turpināja, neveltīdams Levinam uzmanību. Levins apsēdās nogaidīt, līdz profesors aizbrauks, bet sarunas priekšmets viņu drīz vien ieinteresēja.

Levins bija redzējis žurnālos rakstus, par kuriem te runāja, bija tos arī lasījis, jo tajos viņu, universitātē dabas zinātnes studējušu cilvēku, interesēja tālākā dabas zinātņu pamatu attīstība, bet nekad viņš nebija šos zinātniskos secinājumus par cilvēka kā dzīvnieka izcelšanos, par refleksiem, par bioloģiju un par socioloģiju tuvinājis tiem jautājumiem par dzīvības un nāves nozīmi attieksmē uz sevi pašu, kuri pēdējā laikā arvien biežāk un biežāk viņam nāca prātā.

Klausoties brāļa sarunu ar profesoru, Levins ievēroja, ka viņi zinātnes jautājumus saista ar dvēseliskajiem, vairākkārt pieiedami tiem jau gluži klāt, bet ikreiz, kad viņi nāca tuvāk pašam galvenajam, kā viņam likās, tie tūdaļ steidzīgi attālinājās un atkal nodziļinājās smalku apakšiedalījumā, atrunu, citātu, mājienu sfērā, atsaukdami uz autoritātēm, un viņš ar grūtībām saprata, par ko te ir runa.

– Es nevaru pieļaut, – Sergejs Ivanovičs ar viņam parastu izteiksmes precizitāti un skaidrību, ar dikcijas daiļumu teica, – es nekādā ziņā nevaru būt vienis prāts ar Keisu, ka visi mani priekšstati par ārējo pasauli izrietētu no iespaidiem. Pašu *esamības* pamatjēdzienu es neesmu ieguvis no sajūtām, jo nav jau arī īpaša orgāna šā jēdziena uztverei.

– Jā, bet viņi – Vursts un Knausts, un Pripasovs – jums atbildēs, ka jūsu *esamības* apziņa izriet no visu jūsu sajūtu kopuma, ka šī *esamības*

apziņa ir sajūtu rezultāts. Vursts pat tieši tā arī saka – ja neesot sajūtu, neesot arī esamības apziņas.

– Es sacīšu otrādi, – Sergejs Ivanovičs sāka...

Bet te Levinam atkal šķita, ka, nonākuši pie paša galvenā, tie atkal atiet nost, un viņš iedrošinājās profesoram jautāt.

– Tātad, ja manas sajūtas iznīcinātas, ja mana miesa nomirst, tad nekāda eksistence vairs nav iespējama? – viņš vaicāja.

Profesors ar sapikumu un itin kā ar garīgām sāpēm par sarunas traucējumu atskatījās uz dīvaino jautātāju, kas vairāk līdzinājās strūdziniekam nekā filozofam, un pavērās uz Sergeju Ivanoviču, it kā vaicādams, – ko te lai saka? Bet Sergejs Ivanovičs, kas nepavisam nerunāja ar tādu piepūli un vienpusību kā profesors un kam galvā atlika telpas gan atbildei profesoram, gan arī tam, lai saprastu to vienkāršo un dabisko viedokli, no kāda bija uzstādīts jautājums, pasmaidīja un teica:

– Šo jautājumu mums vēl nav tiesības izšķirt...

– Mums vēl nav pierādījumu, – profesors piebalsoja un turpināja klāstīt savus argumentus. – Nē, – viņš sacīja, – es norādu uz to – ja sajūtu pamatā arī ir iespaidi, kā tieši saka Pripasovs, tad mums tomēr šie divi jēdzieni stingri jāšķir.

Levins tālāk vairs neklausījās un gaidīja, kamēr profesors aizbrauks.

VIII

Kad profesors aizbrauca, Sergejs Ivanovičs griezās pie brāļa:

– Ļoti priecājos, ka esi atbraucis. Vai uz ilgu laiku? Kā ar saimniecību?

Levins zināja, ka saimniecība maz interesē vecāko brāli un ka, tikai viņam iztapdams, tas apvaicājās, tāpēc pastāstīja vienīgi par kviešu pārdevumu un par naudu.

Levins gribēja pateikt brālim, ka nodomājis precēties, gribēja prasīt tam padomu, viņš pat bija cieši apņēmies to darīt; bet, kad viņš ieraudzīja brāli, noklausījās tā sarunu ar profesoru un kad vēlāk izdzirda vēl šo runātāja paša neapzināto pārākuma un aizbildnības toni, kādā brālis viņam taujāja par saimniecības lietām (mātes muiža tiem piedēvēja kopīgi, un Levins pārvaldīja abas daļas), tad Levins sajuta, ka nezin

kāpēc nespēj sākt ar brāli sarunu par iecerētām precībām. Viņš jūta, ka brālim par šo lietu būs citāds ieskats, nekā Levinam gribētos.

– Nu, ko jūsu zemste, kā darbojas? – Sergejs Ivanovičs jautāja, jo viņš ļoti interesējās par zemsti un piedēvēja tai lielu nozīmi.

– Es tiešām nezinu...

– Kā? Tu taču esi pārvaldes loceklis!

– Nē, vairs neesmu loceklis; es izstājos, – Konstantins Levins atbildēja, – vairs nebraukāju uz sapulcēm.

– Žēl! – Sergejs Ivanovičs sadrūmis sacīja.

Taisnodamies Levins sāka stāstīt, kas noticis sapulcēs viņa apriņķī.

– Lūk, vienmēr tas ir tā! – Sergejs Ivanovičs viņu pārtrauca. – Mēs, krievi, allaž tā. Var jau arī būt, ka tā ir laba mūsu īpašība – spēja saskatīt savus trūkumus, bet mēs pārspilējam, mēs mierināties ar ironizēšanu, kas mums vienmēr uz mēles. Teikšu tev tikai vienu: ja šādas tiesības, kādas dotas mūsu zemstes iestādēm, dabūtu kāda cita Eiropas tauta – vācieši vai angļi, tie izveidotu no tām brīvību, bet mēs, lūk, tikai zobojamies.

– Bet ko tad lai dara? – vainīgi jautāja Levins. – Tas bija mans pēdējais mēģinājums. Un es no visas sirds centos. Nevaru. Neesmu spējīgs.

– Nevis neesi spējīgs, – Sergejs Ivanovičs sacīja, – bet nepareizi skaties uz šo lietu.

– Var jau būt, – Levins skumji atteica.

– Tu zini, brālis Nikolajs atkal ir šeit.

Brālis Nikolajs bija īstais un vecākais brālis Konstantinam un vienas mātes dēls ar Sergeju Ivanoviču, pazudis cilvēks, izšķērdējis uzdzīvē lielāko tiesu sava īpašuma. Viņš uzturējās visdīvainākajā un vissliktākajā sabiedrībā un bija sanaidojies ar brāļiem.

– Ko tu saki? – Levins ar šausmām iesaucās. – Kā tu zini?

– Prokofijs viņu redzējis uz ielas.

– Šeit, Maskavā? Kur tad viņš ir? Tu zini? – Levins piecēlās no krēsla, it kā gribētu tūlīt pat iet.

– Es nožēloju, ka tev to pateicu, – Sergejs Ivanovičs sacīja, pašūpods galvu par jaunākā brāļa uztraukumu. – Es sūtīju uzzināt, kur viņš dzīvo, un nosūtīju vekseli, ko viņš izdevis Trubinam un ko es izpirku. Skaties, ko Nikolajs man atbildēja!

Un Sergejs Ivanovičs pasniedza brālim zīmīti, kas bija nolikta zem susināmā.

Levins izlasīja dīvainajā, viņam tik pazīstamajā rokkrakstā rakstītās rindas: “Padevīgi lūdzu atstāt mani mierā. Tas ir vienīgais, ko es prasu no saviem laipnajiem brālīšiem. Nikolajs Levins.”

Levins izlasīja to un, galvu nepaceldams, ar zīmīti rokā stāvēja Sergeja Ivanoviča priekšā.

Viņa dvēselē cīnijās vēlēšanās nedomāt tagad par nelaimīgo brāli un apziņa, ka tas būs ļauni.

– Viņš, kā redzams, grib mani apvainot, – Sergejs Ivanovičs turpināja, – bet apvainot mani viņš nevar, un es no visas sirds gribētu viņam palīdzēt, taču zinu, ka tas nav izdarāms.

– Jā, jā, – Levins atkārtoja. – Es saprotu un atzīstu tavu izturēšanos pret Nikolaju, bet es tomēr aizbraukšu pie viņa.

– Ja tev gribas, brauc, bet es neieteicu, – Sergejs Ivanovičs sacīja. – Attiecībā uz sevi es nebīstos, viņš tevi nesanaidos ar mani, bet tevis paša labā es ieteiktu nebraukt. Palīdzēt nevar. Tomēr dari, kā vēlies.

– Var jau būt, ka palīdzēt nevar, bet es jūtu, īpaši šai brīdī – taču tas jau ir kas cits –, es jūtu, ka nevaru būt mierīgs.

– Nu, to es nesaprotu, – teica Sergejs Ivanovičs. – Vienu es saprotu, – viņš piebilda, – tā ir mācība būt iecietīgam. Es citādi un iecietīgāk sāku uzlūkot to, ko sauc par nelietību, pēc tam kad mans brālis Nikolajs kļuvis tas, kas viņš ir... Tu zini, ko viņš izdarījis...

– Ak, tas ir šausmīgi, šausmīgi! – Levins atkārtoja.

Dabūjis no Sergeja Ivanoviča sulaiņa brāļa adresi, Levins tūdaļ gribēja doties pie viņa, bet pārdomājis nolēma atlikt braucienu uz vakaru. Lai atgūtu dvēseles mieru, vispirms vajadzēja izšķirt to lietu, kuras dēļ viņš bija ieradies Maskavā. Tāpēc no brāļa Levins brauca uz iestādi, kur strādāja Oblonskis, un, uzzinājis par Ščerbackiem, devās turp, kur, kā viņam sacīja, varētu sastapt Kitiju.

IX

Pulksten četros, juzdams daudzāmiens savu sirdi, Levins atstāja važoni pie Zooloģiskā dārza un devās pa taciņu uz kalniem un slidotavu, droši zinādam, ka sastaps Kitiju tur, jo pie vārtiem tika redzējis Ščerbacku karieti.